

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2022/2023

**STAV ODSTRÁNENIA NEDOSTATKOV ZISTENÝCH PRI
INŠPEKCIÁCH V ŠPECIÁLNYCH VÝCHOVNÝCH
ZARIADENIACH – DIAGNOSTICKÝCH CENTRÁCH (DC),
REEDUKAČNÝCH CENTRÁCH (RC)
A LIEČEBNO-VÝCHOVNÝCH SANATÓRIÁCH (LVS)
V ŠKOLSKOM ROKU 2022/2023**

SPRÁVA Z NÁSLEDNEJ INŠPEKCIE

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

**Stav odstránenia nedostatkov zistených pri
inšpekciách v špeciálnych výchovných
zariadeniach – diagnostických centrách (DC),
reedukačných centrách (RC)
a liečebno-výchovných sanatóriách (LVS)
v školskom roku 2022/2023**

SPRÁVA Z NÁSLEDNEJ INŠPEKCIE

Mgr. Eva Polgáryová, PhD.
Ing. Adriana Vykydalová
PaedDr. Monika Ružeková, PhD.
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

Cieľom následných inšpekcií bola kontrola splnenia opatrení uplatnených k nedostatkom identifikovaným pri predchádzajúcich inšpekciách.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠVZ

Na zistenie stavu odstránených nedostatkov sa vykonalo 9 následných inšpekcií (NI) v špeciálnych výchovných zariadeniach (ŠVZ) v 6 krajoch Slovenskej republiky (okrem Žilinského a Košického kraja) (**Tabuľka 1**). Všetky vykonané NI sa uskutočnili po tematickej inšpekcii.

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrolovaných zariadeniach

Počet kontrolovaných ŠVZ		9
Vyučovací jazyk	slovenský	9
Zriaďovateľ	štátne školy	9
Sídlo	mesto	6
	vidiek	3

2 HLAVNÉ ZISTENIA

Podľa závažnosti zistených nedostatkov Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) uplatnila voči kontrolovaným subjektom celkom **90 opatrení na odstránenie nedostatkov**. Riaditelia zariadení zo **60 odporúčaní 50,0 % akceptovali, prijali 29 opatrení, ktoré splnili na 64,3 %**. Štátna školská inšpekcia uložila 1 opatrenie, ktoré bolo splnené (**Tabuľka 2**).

TABUĽKA 2 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení

Spolu	90					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany hodnoteného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	60		29		1	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	30	50,0 %	18	64,3 %	1	100 %
	neaktuálne¹		neaktuálne		neaktuálne	
	0	0,0 %	0	0 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť²		nedá sa hodnotiť	
0	0 %	1	3,5 %	0	0 %	

Nedostatky zistené pri inšpekciách

Uplatnené **odporúčania** na odstránenie zistených nedostatkov sa týkali:

riadenia zariadenia

- ✓ nenaformulovanie jasných cieľov ďalšieho rozvoja zariadenia v koncepcnej stratégii

¹ Neaktuálne - posudzuje sa v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov

² Nedá sa hodnotiť – posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte

- ✓ nevytvorenie efektívneho vnútorného systému kontroly (nestanovenie konkrétnych úloh s termínmi ich plnenia, neanalyzovanie zistení z kontrolnej a hospitačnej činnosti na zasadnutiach poradných orgánov, neprijímanie opatrení a chýbajúca následná kontrola ich plnenie)
- ✓ nezameranie kontroly na vedenie pedagogickej dokumentácie (nesystémovosť vo vedení dokumentácie, neaktuálnosť, nezrovnalosť údajov)
- ✓ neanalyzovanie príčin uzavretej klímy a neprijatie opatrení na zlepšenie sociálnych i pracovných vzťahov
- ✓ nemonitorovanie vzťahov medzi deťmi, pedagogickými zamestnancami i psychológom zariadenia, vzhľadom na potvrdený výskyt šikanovania a ďalšieho nevhodného správania (neúčinnosť opatrení na eliminovanie a zamedzenie prejavov šikanovania medzi deťmi v zariadeniach)

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania detí

- ✓ nezapojenie odborných zamestnancov (psychológov) do vypracovania individuálnych reedukačných programov so zadefinovaním adekvátnych cieľov reedukácie
- ✓ nezariadenie zážitkových aktivít zameraných na prevenciu sociálno-patologických javov
- ✓ nezabezpečenie dostatočnej ponuky záujmových útvarov
- ✓ nevytváranie príležitostí na rozvíjanie sebareflexie a sebahodnotiacich zručností detí
- ✓ nevytvorenie vhodných priestorových podmienok a vybavenia miestností zariadení

Uplatnené **opatrenia** prijaté kontrolovanými subjektmi a **opatrenia uložené ŠŠI** sa týkali:

riadenia zariadenia

- ✓ nevypracovanie školského poriadku v súlade s príslušnými ustanoveniami školského zákona (neúplnosť obsahu spracovania školského poriadku), neprerokovanie na pedagogickej rade a v rade školy
- ✓ neprerokovanie školského výchovného programu na pedagogickej rade, nezverejnenie na verejne prístupnom mieste
- ✓ nesplnenie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti pedagogického zamestnanca a pracovnej pozície zdravotnej sestry
- ✓ nezriadenie ochrannej miestnosti
- ✓ nevypracovanie písomného záznamu o priebehu použitia ochrannej miestnosti

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania detí

- ✓ nevypracovanie individuálneho reedukačného programu každému dieťaťu (na základe psychologickej a špeciálnopedagogickej diagnózy, absencia vyhodnotenia procesu adaptácie detí po prvom mesiaci ich pobytu v zariadení)
- ✓ nevybavenie ochrannej miestnosti materiálom na vzdelávanie, relaxačnú alebo inú vhodnú činnosť
- ✓ nedodržanie rozsahu pobytu dieťaťa umiestneného v ochrannej miestnosti najmenej jednu hodinu denne na čerstvom vzduchu mimo tejto miestnosti

Krajskej prokuratúre³ bolo zaslané upozornenie na porušenie právnych predpisov orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a riaditeľkou ŠVZ súvisiacich s opakovanými nedostatkami v dokumentácii (v spisoch sa nenachádzali sociálne správy, plány sociálnej práce s rodinou, záznamy o písomnom a osobnom kontakte maloletých s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately) maloletých umiestnených v ŠVZ a v poskytnutí ich osobných údajov neoprávnenej

³ Krajská prokuratúra, Legionárska 7158/5, Trenčín – Reedukačné centrum Chalmovská 679/1, Bystričany

osobe. Ďalej riaditeľka ŠVZ neoznámila bez zbytočného odkladu nedovolené prerušenie pobytu dieťaťa najbližšiemu útvaru Policajnému zboru, zákonnému zástupcovi a súdu, ktorý rozhodol o umiestnení dieťaťa do zariadenia.

3 ZÁVERY

Riaditelia kontrolovaných subjektov **akceptovali 50,0 % uložených odporúčaní**, čo prispelo čiastočne k skvalitneniu v oblasti riadenia zariadenia i k zlepšeniu podmienok výchovy a vzdelávania. Zapojenie psychologičky do vypracovania individuálneho reedukačného programu v aktívnej spolupráci s pedagogickými a odbornými zamestnancami malo pozitívny dosah na stanovenie efektívnych cieľov reedukácie detí. Zintenzívnením pedagogického dozoru a nainštalovaním kamerového systému na chodbách a v jedálni sa vytvorili vhodné podmienky a prostredie na ochranu detí pred fyzickým a psychickým násilím. Analýzou uzavretej klímy, prijatím opatrení smerujúcich k zlepšeniu pracovných a kolegiálnych vzťahov sa vytvorili predpoklady na skvalitnenie sociálnych a personálnych vzťahov v zariadení s pozitívnym dosahom na poskytovanie starostlivosti deťom zariadenia.

Neakceptovanie 50,0 % uložených odporúčaní malo vplyv na pretrvávanie nedostatkov vo vedení dokumentácie a dokumentácie detí (formálnosť kontrolnej činnosti, nedostatky v dokumentácii sa prejavili v neúplnosti a nezrovnalosti vyplnenia údajov), v oblasti kontroly naďalej absentovalo analyzovanie a zovšeobecňovanie výsledkov kontroly a prijímanie opatrení, čo znižovalo jej efektivitu. Nedostatočnou ponukou záujmových útvarov nevytvorili príležitosti na rozvíjanie potenciálu a nadania detí.

Akceptovanie 64,3 % prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov a uložených opatrení ŠŠI viedlo vo väčšej miere k uplatneniu a dodržiavaniu všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov. Zriadením ochrannej miestnosti sa vytvorili podmienky na ochranu a upokojenie dieťaťa v prípadoch výskytu negatívneho správania, ktorým by ohrozovalo svoje zdravie, život alebo zdravie a život iných osôb. Vypracovaním individuálneho reedukačného programu niektorým deťom po prvom mesiaci pobytu a vyhodnotením procesu adaptácie detí v zariadení sa vytvorili predpoklady pre úspešný proces ich reedukácie. Vypracovaním písomného záznamu o používaní ochrannej miestnosti a vypracovaním školského poriadku v súlade s príslušnými ustanoveniami školského zákona sa vytvorili predpoklady na zlepšenie podmienok výchovy a vzdelávania, zaistenie bezpečnosti detí a zvýšenie úrovne dodržiavania detských a ľudských práv v zariadeniach.

Neakceptovanie 35,7 % uložených opatrení bolo dôsledkom málo efektívnej kontrolnej činnosti, absencie prijímania opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a následnej kontroly. Nevypracovanie individuálneho reedukačného programu všetkým deťom po prvom mesiaci ich pobytu aj s ich hodnotením ich procesu adaptácie, malo negatívny dosah na stanovenie výchovných postupov a stratégií nevyhnutných pre ich reedukáciu. V dôsledku ich nevypracovania na základe psychologickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky nedisponovali pedagogickí zamestnanci informáciami o psychickom a zdravotnom stave detí, ich výchovnovzdelávacích potrebách a neboli vytvorené predpoklady na ich efektívnu edukáciu. Nezabezpečenie odborných zamestnancov viedlo k zníženiu kvality úspešného procesu reedukácie.

4 ODPORÚČANIA A PODNETY

4.1 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠPECIÁLNYCH VÝCHOVNÝCH ZARADENÍ

- ✓ zabezpečiť psychologické a špeciálnopedagogické vyšetrenie deťom, ktoré neabsolvovali pobyt v diagnostickom zariadení
- ✓ realizovať dôslednú a efektívnu kontrolnú činnosť bez znakov formálnosti v jej výkone, prijímať opatrenia vedúce k odstráneniu zistených nedostatkov a zabezpečiť ich následnú kontrolu s cieľom skvalitňovať oblasť pedagogického riadenia a výchovno-vzdelávacej činnosti

- ✓ analyzovať a zovšeobecňovať zistenia z kontrolnej činnosti na zasadnutiach pedagogickej rady s cieľom odstraňovať nedostatky a skvalitňovať výchovno-vzdelávaciu činnosť, venovať náležitú pozornosť tvorbe základných dokumentov zariadenia
- ✓ prijímať pedagogických a odborných zamestnancov spĺňajúcich požadované kvalifikačné predpoklady
- ✓ zamerať pozornosť na monitorovanie výskytu foriem šikanovania, vyhodnotiť výsledky a prijímať účinné opatrenia na elimináciu akýchkoľvek prejavov vedúcich k šikanovaniu
- ✓ realizovať preventívne programy a aktivity vedúce k eliminácii a zamedzeniu prejavov šikanovania

4.2 ODPORÚČANIA PRE ZRIAĐOVATEĽOV

- ✓ poskytovať odborné metodické a poradenské konzultácie pre riaditeľov zariadení s dôrazom na novelizáciu právnych predpisov
- ✓ zabezpečiť dostatočné finančné prostriedky na vytváranie pracovného miesta vychovávateľa, liečebného pedagóga, zdravotnej sestry
- ✓ zabezpečiť dostatočné finančné prostriedky na zlepšenie priestorových podmienok a podmienok na pobyt detí v zariadení

TABUĽKY

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrolovaných zariadeniach.....	3
TABUĽKA 2 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení.....	3

Vypracovala:

Bratislava 08. 09. 2023